

KMETSKI LIST

Številka 10

Ljubljana dne 8. marca 1939

Leto XXI

Očetje in sinovi

Črnogorska plemena imajo v največji časti tradicijo svojih ustaških junakov. Z vztrajno odporčnostjo proti tujim nasilnikom je rastla njih slava in se je večal ponos rodu, ki mu je junak pripadal.

V Slovencih je bilo vsako tako stremenje zamorjeno že pred dawnimi stoletji. Ko so se ponujali boji za zedinjeno Slovenijo, so odličniki vseprek molili za neokrnjeno državo nemškega svobodomiselnosti in narod svarili pred pogubnim vplivom lastne nacionalne ideje.

Nobena laž ne traja večno. Bolj odporni pa so rodovi lažnikov. Pospravljeni v okrilje kast predstavljajo stare laži kot nove resnice in stare resnice kot nove laži. Slovenski nacionalizem postaja v današnjih časih glavni predmet politike. Z njim vzporedno se obnavlja razgovor o slovenskem naprednjaku, ki je brez dvoma najresničnejši, zgodovinsko edino izkazani izvir slovenskega narodnostnega usmerjanja, zavedanja, opredeljevanja. Ker pa življenje pozna stopnje naprej in stopnje nazaj, ni čuda, če se obzorja ožije in širijo pa spet ožije. Življenje po pozna tudi dejstvo, da ideje ugrabljajo njih sovražniki, se jim navidezno približajo in jih celo usvajajo samo zaradi tega, ker se zaradi njih sodobnosti boje za zaton svoje moči. Ne tajimo si, da se je nazadnjaškemu slovenstvu še vedno posrečilo pod modernim oblačilom ohraniti in pokriti vso duhovno zaostalost, ki edino jamči njegov obstanek.

To dejstvo bi bilo zadostno za vsakega izmed nas, da išče božje kraljestvo najprej v skupnem odporu zoper stanje, ki je. In da ničesar ne započne novega, dokler to ni prevrženo. To bi zlasti morali na široko uvidevati ljudje, ki so doma iz krajev, odkoder so bili izgnani po edini zaslugi okorelih zatiralcev slovenskega nacionalizma. Ti zlasti morajo priznavati, da so idejni predhodniki današnjega barbarstva nujno pripravljali pot za zrušenje in uničenje slovenske zedinjene skupnosti. Njihov smoter ni bil nikoli narod kot izraz zavestne, s ponosom prepojene pripadnosti k določeni jezikovni, kulturni, gospodarski in politični enoti. Njihov ideal je bil in ostane za vse večne čase: pokoren narod, narod, ki ne bo imel nikoli poguma vprašati njih samih: Kdo prav za prav pa ste vi? Koliko vaših trditvev je vobče dokazljivih in koliko že dokazanih?

Narod, ki takih vprašanj ne postavlja in ki ne terja neizprosno točnih odgovorov — tak narod nima odpora in s potrpežljivo mirnostjo prenaša rezanje udov. Tako močno je omamljen od trajnega zastrupljanja, da ga nič ne boli. Slovensko napredno gibanje se je borilo zato, da bi narod postal občutljiv na zunaj — napram tujim narodom — in nujno tudi na znotraj, napram svojim lastnim članom. Vsi, ki so imeli pri tem kaj zgubiti, so se žilavo, organizirano in predvsem z vsemi sredstvi upirali, da bi se to ne zgodilo.

Zadnja leta slovenskega življenja so polna nepobitnih dokazov, da duhovno v resnici ni duhovno in da se razen materiji nobeni stvari

ne priznava obstojnost. Vse je sila in brez sile ni ničesar, to je edina označba, ki ustreza. Bogokletni zasmeh človeških pravic, naravnih in božjih, je višek mrdrosti, podlo norčevanje se smatra za »duhovno izživljanje« in povprečna človeška umnost je vse delj od tistih, ki se postavljajo nad narod. Ni merila za moralo, ker je morala sama le zoprno breme. Ni časa za sosedske odnose, ker kdo bi se otepal s prijateljstvom, ko groba pest vse hitreje in temeljiteje opravi? Bližnjih ni več, so samo še ukazujoči, podvrženi in zaznamovanci, ki doslej niso uvideli »prave poti«. Vse to vodi narod neizprosno k zadnjim robovom prepada. Po isti strogi in neodstopni doslednosti, kakor nas je vodilo do izgube najlepših krajev in najboljših ljudi, prav po tisti poti nas vodi do zadnje velike izgube: vse bomo imeli po črki postave, toda ničesar po resnici duha.

In ob teh težkih prilikah se med nami oglašajo ljudje, ki nimajo čuta za usodne dobe. Mesto, da bi se pokorili ideji naprednosti, se pehajo za njeno drobljenje in uživajo pohvale onih, na katere so kajkraj kazali kot vzročnike naših zgodovinskih nesreč. Če je že usoda no-

vega barbarstva da stvarja sužnje, mar naj bo usoda napredništva, da k temu pomaga?

Zazebe človeka, ko vidi tolikšno slepoto jazov, milo mu je za narod, ko čaka tovarišev, in odrešenikov, pa se ga dotika mrzloti računov.

Toda iz naroda samega prihaja, česar inteligence ni zmožna: narod postaja enoten, odporen in trden zid se dviga, da zavrne naskok, ki se pripravlja in ki naj mu za stoletja zapre usta in zaustavi vsak krik po svobodi in človečnosti. Tam so še junaki, tam je še požrtvovalnost, tam so še sinovi očetov, ki niso nikoli upognili uporniških ramen! V delavskih in kmetijskih vrstah se dviga polno rok, ki se ne dajo zvezati, ki jih ne mami skleda, taki so, ki jih kliče in vabi hrepenenje po odrešenju, po svobodi vesti in prepričanju! Tam ni sekt, ne maledušnih skritnikov, tam se dobro ocenja košeni objem, ki v vsej tihoi oklepa slovensko narodno telo.

Iskanje božjega in zemeljskega kraljestva je v iskanju svobode. Roosevelt pravi, da med demokracijo in nasilno vladavino ni premostljivosti. Čujmo prav vsi, od prvega do zadnjega, da ne bo geslo o demokraciji pokopano od rok novih srednjeveških nasilnikov!

Kdor zdaj stopa iz vrst, grdo izdaja, kdor stoji ob strani, izdaja in kdor se noče zavedati, kam stvari gredo, izdaja.

Dva obraza miru

Menda ni družabnega sloja, ki bi mu bil mir tako življenjsko neobhodno potreben kakor kmetu. Zato tudi kmet z drhtečo skrbjo spremlja in sprejema vsa poročila o miru in nevarnostih, ki mu prete.

Nemara že dolgo ni bilo v mednarodnem svetu toliko govorjenja o miru kot zadnje čase. Ni diplomatskega kosila ne večerje brez miro-ljubnih napitnic. Celo na lov se vozijo diplomati samo zavoljo miru. Hkratu pa se vse države oborožujejo s tako naglico in v takem obsegu, da je človeka groza. Kje je torej resnica, v miroljubnih besedah ali v krvavobojnih dejanjih?

Emigrantsko glasilo »Istra« objavlja o tem vprašanju zanimivo in tehtno razmišljanje; ki ga prav zaradi njegove nepristranosti in pregledne nazornosti v velikem obsegu ponatiskujemo. Takole se glase izvajanja:

»Toda če pogledamo za kulise gostobesednosti evropskih državnikov in malo razmotriva-mo dejanski položaj, vidimo, da ta kaže popolnoma drugačno sliko. Evropa in ves svet se oborožuje in vsi narodi gledajo nejasno v jutranji dan, ker ne vedo, kaj bo z njimi. Velika mesta si grade ogromne podzemne zaklone in ljudem delijo že celo plinske maske. Vendar morajo biti vsemu temu razpoloženju ljudi in pripravam nekje neki vzroki, ki ne dopuščajo, da bi mirno in brez skrbi ljudje gradili naprej svoje domove in se brigali za svoje dnevne in življenjske potrebe. In res če pogledamo drugo stran, ki jo več ali manj čutimo vsi, vidimo, da to razpoloženje ljudi, ki kaže strah pred bodočo vojno, ni brez vzroka.

— Komaj par mesecev je, odkar so velesile

razdelile Češkoslovaško. Angleški predsednik je imenoval to delo »za mir, posredovanje«. Naj bo kakor koli, od tega dne, ki so ga smatrali kot enega najvažnejših v povojni Evropi in kot največji korak na poti k miru, se je stanje v Evropi, pa tudi izven nje, bistveno spremenilo. Od tega dne, ko bi človek mislil po vsem tem, kar je bilo pisanega in govorjenega, da ne bo treba niti ene nove puške več za oboroževanje, od tega dne je pričelo ravno na polju oboroževanja, pravo tekmovalstvo. Ko danes sledimo temu oboroževanju, ne moremo preko jasne skrbi pred bodočnostjo. Amerika, ki je od Evrope razmeroma daleč, se oborožuje z velikansko naglico. Usoda svoje demokracije veže z usodo evropskih demokracij. Anglija je določila dve milijardi tedensko za oboroževanje. Francija pa, da bi nadoknadila zamujeno, hiti kupovati in naročati zlasti letala v Ameriki. Ogromne milijarde se usuvajo v vreče fabrikantov orožja, ki jim ta pripravljajoči se ognjeni ples, seveda dobro deno. Italija, ki je za oboroževanje žrtvovala že tretjino svojega narodnega bogastva, hiti še dalje in skuša tekmovali. Nemčija v svojih tovarnah noč in dan izdeluje samo orožje. »Mir pod orožjem«, je morda za ta čas najbolj primerna definicija.

— Toda čemu ta mir pod orožjem? Kdo grozi in kdo je prav za prav za mir. Že v začetku smo ugotovili, da ne govorimo vsi iskreno o miru, in da so med njimi taki, ki jim je mir le potrebna fraza. Zlasti če gledamo na veliko oboroževanje Amerike, oziroma Združenih držav, nam bo postal položaj jasnejši. Njeni vodilni politiki jasno izražajo, da bo morda skoro svet potegnen v nov konflikt. Res pravi, ne obstoja

neposredna nevarnost napada na ameriško ozemlje, toda razvoj gre v takem pravcu, ki lahko v najkrajšem času dovede do vojne. Amerika, kot vidimo, govori čisto jasno, na drugi strani pa pove tudi, da konflikt, ki grozi, ne izvira iz njenega ozemlja. Francija se v tem oziru tudi brani. Ona pravi, da je podvzela vse napore, da bo Francija močnejša samo za to, da se bo branila. In če Francija skrbi za svojo moč, to dela zato, da se ohrani mir. Ako razmotrujemo še dalje, vidimo da tudi Anglija sama neposredno ne pripravlja ničesar napadalnega. Tudi ona hoče samo braniti svoje in pa svojih prijateljskih sosedov, to je predvsem Francije. Anglija gre v tem oziru še dalje. Ona izjavlja, da bi bila današnja vojna v svojem učinku tako strašna, ne samo za one, ki bi bili v njej udeleženi, ampak tudi za one, ki bi bili samo kot opazovalci in da se ne sme nikoli dovoliti, da bi vojna začela, dokler je mogoče kak praktičen in časten korak za onemogočenje vojne. Tudi Anglija je torej na zunaj odločno proti vojni.

— Ko gremo v tem razmotrivanju dalje, nas iznenadi pisanje lista »Relazioni internazionali«, ki pravi, da bo Italija dosegla svoje zahteve, v kolikor niso dosegljive s pogodbami, z orožjem.

»Džibuti je kakor ključ od hišnih vrat, brez katerega ni mogoče biti.« Nemčija pa izjavlja, da potrebuje za svoje potrebe kolonije in ozemlja z naravnimi bogastvi. To vprašanje pravi, da ga bo rešila tako ali pa tako.

— Beseda mir ima torej danes kakor mnogo drugih lepih besed, dva obraza. Obraz mu jo da oni, ki jo izgovori. Ali bo končno le dobila samo ono pravo in resnično zunanjo obliko, kot si jo ljudstva predstavljajo in jo tudi na vsakem koraku izražajo, o tem bomo videli v bodočih dneh. Morda bo zadobila tak smisel tudi in edino z orožjem, ne da bi se to orožje sploh uporabilo? Pri tem je važno to, ali bodo oni, ki jim bo pri srcu res pravi mir, lahko s svojo oboroženo močjo užugali nemirnega razgrajaca. Saj je znano, da je bila ena izmed nalog nekdanjega angleškega zunanjega ministra, ki je šel v Ameriko ta, da obrazloži predvsem Rooseveltu, da je Anglija podpisala sporazum v Monakovem samo radi tega, ker takrat ni bila v stanju, da bi se spustila v vojno z izgledom na uspeh.

K temu nimamo kaj pripomniti. Usoda bo menda kmalu razkrila laž in resnico o miru, mi pa samo želimo, da bi zmagala resnica.

Ravnatelji „Ekonomi“ Soršak Anton pred sodiščem oproščen

Dne 25. aprila 1938 je glasilo, ki se imenuje »Slovenski dom«, prineslo v kričeih napisih napad na Soršaka Antona, dolgoletnega ravnatelja zadruga »Ekonom«. »Gre za vsoto din 547.000 — za prevaro in goljufijo«, tako piše ta list. In za to vsoto je šla ovadba na državno tožilstvo, zanj je bil poklican na odgovornost Soršak Anton. Policija je preiskavala več dni knjige in zapiske pri Ekonomu. Soršak Anton je bil prepeljan na policijo, nato še v sodni preiskovalni zapor, ki pa ni trajal dolgo.

V teku preiskave so bile zaslišane razne priče, člani načelstva in nadzorstva ter izvedenci.

Po vloženi obtožnici je okrožno sodišče v Ljubljani razpisalo glavno razpravo proti Soršaku Antonu za dan 3. marca 1939. Soršak je poveril zagovor dr. Srečku Goljarju. Razprava je prinesla obtoženemu popolno zadoščenje. Soršak Anton je bil popolnoma oproščen krivde in kazni. Izkazalo se je, da Soršak Anton ni imel nikakega namena, kaj napačnega vpisati ali opuščati kake vpise, vsa imovina zadruga je bila vsakemu članu znana, nič ni bilo

pritaženega. Revizorji so podali izjavo, da se je z vsemi rezervami pošteno poslovalo in da ni bilo nobene možnosti, da bi se kak del imovine neopaženo izgubil iz zadruga. Sodišče je ugotovilo, da večina točk obtožbe sploh ni bila utemeljena, ne glede na osebo. Glede osebe toženega Soršaka Antona pa je dognalo v vseh točkah popolno poštenost, vestnost in dobro vero. Soršak Anton je kot ravnatelj vzorno vršil svojo službo že 18 let, z vso vnemo je skrbel za dobro in uspešno poslovanje zadruga. Zato ga je seveda težko prizadelo klevetniško napadanje v tisku. Morda bi ga še bolj, če bi ne bil vedel, katere sence se skrivajo za tem tiskom.

Ravnatelja Soršaka so v prvi vrsti javno blatili zato, da so iztresali svoje sovraštvo proti Kmetijski družbi, čije podpredsednik je in kjer se pozna ter odlično ceni njegovo strokovno sodelovanje. Njih namen je bil, hkrati spraviti ob dobro ime ljudi in ustanove, v čijih vodstvu je udeležen Soršak Anton.

Veseli nas, da je bila spoštovanemu gospodarskemu delavcu ohranjena čast in upamo, da bo podvojil svoje napore za dobrobit zadruga in zadrugnikov.

Nova zarota v Romuniji

Policija je prišla na sled novi zaroti proti namestniku ministrskega predsednika, notranjemu ministru Calinescu. V Bukarešti in nekaterih podeželskih mestih je bilo aretiranih več članov razpuščene Zelezne garde, ki so v zvezi z odkrito zaroto. Med aretiranci so tudi osebnosti, ki so opravljale poprej zelo vplivne funkcije v stranki ustreljenega Codreana. Prijeli so tudi princeso Urano Cantacuzino, sestro bivšega voditelja Zelezne garde, generala Cantacuzina. Kakor znano, je bila druga generalova sestra aretirana že pred dvema tednoma skupno z Dragomirescom, članom Zelezne garde. Pripadniki družine Cantacuzino spadajo med najzvestejše pristaše pokojnega ustanovitelja Zelezne garde Codreana.

Kakor je videti iz teh dogodkov, Zelezna garda v Romuniji nikakor še ni zatrta in utegne imeti režim z njo še veliko opravka.

Slabo vezilo

Kakor je znano, je obhajal nekdanji vse-mogočni nemški cesar, ki živi v gradu Doornu na Nizozemskem, letos svojo osemdesetletnico. Mož skuša tudi brez prestola še zmeraj ohraniti nekaj svojega nekdanjega cesarskega dostojanstva.

Medtem pa so mu narodni socialisti poklonili kaj malo razveseljevo vezilo. V Kraljevcu je namreč njih vodilni ideolog Rosenberg v nekem svojem predavanju na naslov bivšega cesarja Wilhelma II. izrekel tole trditev:

— Cesar Viljem je leta 1918. s svojim odhodom porušil tradicijo pruskih vladarjev. S tem je položil v grob tudi monarhijo, ki se zato ne bo nikoli več vrnila.

Spremembe poklica v Nemčiji

Iz bivše Avstrije poroča solnograško uradno glasilo narodno-socialističnih učiteljev, da je v zadnjem času večje število nekdanjih avstrijskih duhovnov izstopilo iz tega stanu. Obrnili so se na urade s prošnjo, da bi jim omogočili obiskovanje učiteljskih zavodov. Uradi so jim to dovolili, in zdaj bodo nekdanji duhovniki obiskovali enoletni abiturientski tečaj, nakar bodo nastavljeni po šolah kot učitelji.

Tudi Japonci proti Židom

V zadnjem času tudi na Japonskem močno narašča protizidovsko razpoloženje. Zlasti napadajo listi Žide v Sanghaju in pozivajo okupacijske oblasti, naj jih odstranijo, češ da so vsi ti Židje odločni nasprotniki Japonske.

Naš lanski izvoz v Nemčijo

Medtem ko je leta 1937. znašala vrednost našega izvoza v Nemčijo le 1361 milijonov dinarjev, se je lani izvoz povečal in dosegel 1814 milijonov din. Seveda pa je v lanski številki upoštevan tudi pretežni del izvoza v Avstrijo. Glavni predmeti našega izvoza v Nemčijo so bili tudi lani naslednji: pšenica 208 milijonov din — številk v oklepajih pomenijo izvoz prejšnjega leta — (279), koruza 83 (123), moka 224 (0), otrobi in moka za živino 190 (07), sveže sadje 113 (17), konoplja 130 (114), žive svinje 111 (41), konji 40 (5), govedo 37 (14), živa perutnina 29 (15), zaklana perutnina 56 (42), sveže meso 76 (60), mast 71 (74), jajca 70 (51), perje 56 (50), surove kože 38 (26), les 216 (159), boksit 61 (64), ekstrakti za strojenje 25 (19) in surov baker 85 milijonov dinarjev (133).

Kmetje, obrtniki in podeželski delavci! Zahtevajte v vsakem gostilniškem lokalu, kamor zahajate in dajte zaščito, »Kmetijski list«!

Papež Pij XII.

novi poglavar rimskokatoliške cerkve

Po komaj 24urnem trajanju konklava so v Vatikanu zbrani kardinali — 62 po številu — izvolili za novega papeža kardinala in dosedanjega državnega tajnika Eugenija Pacellija, ki si je kot papež izbral ime Pij XII.

Novi papež se je rodil 2. marca 1876. v Rimu in je bil izvoljen za papeža torej vprav na svoj 63. rojstni dan.

Gimnazijo in bogoslovje je študiral v Rimu in je 2. aprila 1899. dosegel mašniško posvečenje. S 27. letom je postal profesor cerkvenega prava v rimskem bogoslovju, nato pa profesor za cerkveno diplomacijo na visoki šoli »Pontificia Accademia dei Nobili Ecclesiastici«. Zgodaj je postal papežev hišni prelat. L. 1917. je odšel za nuncija v Monakovo. Istega leta je bil posvečen tudi v škofa. L. 1925. ga vidimo kot nuncija v Berlinu, a v začetku leta 1930. ga je bil pokojni Pij XI. imenoval za vatikanskega državnega tajnika.

Letošnji konklave je bil izza leta 1621., ko je bil izvoljen papež Gregor XV., najkrajši kon-

klave. Kardinal Pacelli je namreč že pri tretjem glasovanju dobil potrebno dvetretjinsko večino. Splošno sodijo, da so bili odločilni za njegovo izvolitev neitalijanski kardinali.

Izvolitev novega papeža so odkrito veselo pozdravili odgovorni predstavniki Anglije, Francije, Amerike in mnogih drugih držav. Italijanski listi so izšli v posebnih izdajah, vendar se omejujejo le na življenjepis novega papeža. Nemški tisk pa odkrito izraža svoje začudenje. Splošno in povsod je namreč znano, da je novi papež nasprotnik mnogih narodnosocialističnih idej in zlasti rasizma.

V splošnem pričakujejo, da bo Pij XII. ohranil v delovanju smer svojega prednika, kar je označeno že v izberi imena. Saj je znan kot odločen bojevnik za mir in človečanstvo. Izvolitev sama je toliko zanimivejša, ker je bil to prvi primer v zgodovini cerkve, da je bil državni tajnik izvoljen za papeža.

S posebnim zadoščenjem so sprejeli vest o izvolitvi novega papeža po vsej Severni Ameriki. Sodiijo namreč, da Pacellijeva osebnost in izbira imena jamčita za nadaljevanje nadstrankarske in nestrankarske politike Pija X. in Pija XI.

Doma in drugod

Nj. Vis. knez namestnik — Jugoslovanom v Ameriki

Severoameriške Zedinjene države prirede letos svetovno razstavo v New Yorku. Razstave se udeležijo tudi Jugoslavijski.

V nedeljo zvečer je govoril po radiju za prebivalstvo Zedinjenih držav Nj. Vis. knez namestnik Pavle tale govor v zvezi s svetovno razstavo:

Srečen sem, ker mi svetovna razstava v New Yorku daje priliko, da izrečem svoje občudovanje narodu Zedinjenih držav ter njegovemu uglednemu predsedniku. Ta velika razstava bo sijajen dokaz kulturnega, socialnega in gospodarskega napredka velikega ameriškega naroda. Ona bo izreden dokaz, da se moreta sreča in blagostanje človeštva razvijati samo v atmosferi miru in strpljivosti. Prav tako se veselim, ker morem ob tej priliki pozdraviti vse Jugoslovane, ki živijo v Zedinjenih državah severne Amerike. Naš paviljon na svetovni razstavi v New Yorku bo pokazal napredek in blagostanje njihove domovine, kraljevine Jugoslavije, ter jih bo spomnil na stare kraje, v katerih imenu jim želim vse srečo in vse dobro.

Nato sta govorila še predsednik vlade g. Dragiša Cvetković in minister za trgovino g. Jevrem Tomić.

Narodna skupščina

V soboto je bila končana načelna razprava o novem proračunu v narodni skupščini. Predstavniki zedinjene opozicije so se načelne debate udeležili in v svojih govorih obrazložili svoje stališče do samega proračuna kakor tudi do vladine izjave.

Predstavniki zedinjene opozicije so zahtevali popravilo vseh političnih krivic, ki jih je povzročil nesrečni režim dr. Milana Stojadinovića pristašem opozicijskih grup tekom njegovega vladanja, zlasti pa za časa volilne borbe lanske leto. Politične kazni naj se brišejo in politične obsodbe amnestirajo. Narodu naj se vrnejo popolne politične svobode, svoboda zborovanja in svoboda tiska. Po sprejetju proračuna in finančnega zakona, ki naj pooblašča vlado za spremembo političnih zakonov, med katere spada zlasti zakon o volitvah narodnih poslancev, naj se takoj razpusti sedanja narodna skupščina in razpišejo nove volitve. Te volitve naj bodo svobodne, tajne in proporcionalne. Volitve naj vodi vlada narodne koncentracije, ki bo jamčila za svobodo in pravilnost pri volitvah. Za takojšen razpust sedanje narodne skupščine se je zavzemal tudi narodni poslanec JRZ dr. Djordje Marković. S temi ukrepi bi bila na široko odprta pot sporazumu med Srbi in Hrvati in izpolnjeni bi bili s tem vsi pogoji za pravilno rešitev hrvatskega vprašanja.

Med drugimi poslanci JRZ sta govorila tudi poslanca Ante Kovač in Josip Cvetić. Ljubljanski »Slovenec« poroča, da sta mlatila prazno slamo, ko sta govorila o hrvatskem vprašanju, o preureditvi države ter o edinstvu naroda in države.

Poslanci JRZ iz dravske banovine so se krepko zavzeli za unitarizem (centralizem) ter za ohranitev sedanje narodne skupščine. Ker so nekateri govorniki iz večine in vsi iz opozicije predlagali takojšen razpis novih volitev. Po mnenju poslancev JRZ iz dravske banovine sedanje skupščine ni potrebno razpuščati, temveč naj se ona loti reševanja hrvatskega vprašanja in napravi sporazum s Hrvati. Rešitev hrvatskega vprašanja, da bo dosežena s tem, ako izvedejo široke samouprave na podlagi veljavne ustave.

Prav isto stališče sta zavzemala v svojih govorih tudi narodna poslanca JRZ Josip Cvetić in Ante Kovač, ki sta izstopila iz JNS, ko je ta napravila volilni sporazum z dr. Mačkom.

Govorniki JRZ iz dravske banovine se namreč boje, da bi se z razpisom novih volitev zgubilo preveč časa za reševanje hrvatskega vprašanja, ki da ne trpi nobenega odlaganja več.

Za napravo sporazuma sta potrebni najmanj dve stranki. Za rešitev hrvatskega vprašanja so torej poleg druge stranke potrebni najprej Hrvati. Kako si Hrvati, oziroma dr. Maček zamišlja sporazum, je že nešteto povedal in zapisal. Mnenje dr. Mačka in HSS, torej Hrvatov, so tolmačili v narodni skupščini govorniki zedinjene opozicije. Tudi deklaracija Cvetkovićeve vlade poudarja potrebo, da pripravi pot za sporazum s Hrvati. Kako si zamišlja zedinjena opozicija in tudi dr. Maček pripravljanje poti za sporazum, so jasno povedali njihovi govorniki ob priliki proračunske razprave v parlamentu.

Po končanih govorih je glasovalo za proračun 281 narodnih poslancev. Poslanci zedinjene opozicije so pred glasovanjem zapustili sejno dvorano. Od glasovanja se je vzdržal dr. Milan Stojadinović in njegovi prijatelji, večinoma bivši ministri njegove vlade.

† Anica Hočevarjeva

Na Vrhniki je nehalo utripati srce blagi Anici Hočevarjevi, soprogi lekarnarja in bivšega narodnega poslanca.

Prerano umrla pokojnica je bila iz znane ljubljanske Tičarjeve rodbine. Pred 16. leti je dala srce in roko vrhniškemu lekarnarju Stanku Hočevarju, ki mu je bila ves ta čas vzorna tovarišica in idealna žena. Mlada gospa, za katero poleg potrdnega moža žalujeta 12 letni sin in 9 letna hčerka, si je s svojim lepim značajem osvojila vsa srca na Vrhniki in daleč po Sloveniji.

Ob preranem grobu vzorne slovenske žene in matere se je v žalosti zbrala vsa Vrhnika, kjer bo pokojna trajno živela v najsvetlejšem spominu. Užalošeni rodbini izrekamo ob tem trpkem udarcu usode svoje iskreno sožalje.

Kmeško demokratska koalicija

V soboto dopoldne se je vršila v Zagrebu konferenca KDK, ki so ji prisostvovali dr. Vladimir Maček, Večeslav Vilder, dr. Duda Bošković in Sava Kosanović.

V Mokronogu

se je vršila v soboto popoldne seja pododbora sreske organizacije Jug. nac. stranke za mokronoški sodni okraj. Seje se je udeležil tudi podpredsednik banovinskega odbora stranke tovariš Milan Mravlje.

V Konjicah

sta se vršila v nedeljo dopoldne občna zbora starešinske in mladinske organizacije Jug. nac. stranke. Dvorana v Narodnem domu je bila nabito polna. Po poročilih odborovih funkcionarjev so se izvršile volitve novih odborov, nakar je govoril predsednik omladinske organizacije tov. inž. Jože Rus o decembrskih volitvah in o vlogi, ki jo je igrala pri njih omladina. Pohvalil je njeno delo in borbenost. Kljub silnemu pritisku, ki ga je izvajala nad njo Stojadinovićeve vlada, mladina ni zapustila svojih postojank, niti ni omahovala v neenaki vojni borbi. Po volitvah je dobila mladina novega poleta, ker so ji politični dogodki dokazali, da je bila na pravi poti. Stojadinovićeve režim je padel, nacionalna kmeška in delavska mladina pa se navzlic

hudim udarcem korajžno pripravlja na nove borbe do končne zmage njenih načel in idej.

Po govoru inž. Rusa je dal predsednik zborovanja vsa poročila v debato. K besedi se je oglasil tov. Milan Mravlje, ki je v daljšem govoru pojasnil notranji in zunanji politični položaj ter gospodarsko stanje, v katerem se danes Jugoslavija nahaja. Njegov govor so zborovalci večkrat z navdušenimi medkljci prekinili in ga nazadnje burno pozdravili.

Ljudska posojilnica tožena

Na tožbo stavbenika in bivšega solastnika Ljubljanske gradbene družbe Ivana Bričlja se je pričela 2. marca pred civilnim senatom obravnava proti Ljudski posojilnici z Miklošičeve ceste v Ljubljani. V senatu sta pod predsedstvom s. o. s. Šašlja sodelovala gg. s. o. s. dr. Kotnik in Fran Gorečan. Tožitelja stavbenika Bričlja je zastopal odvetnik dr. Hacin, toženo Ljudsko posojilnico pa dr. Božidar Vodusek. V tožbi zahteva tožitelj izplačilo 1.000.000 din, oziroma znesek, ki bi se zdel sodišču primeren s 6% obrestmi. Tožitelj navaja, da je kot poslovođa in solastnik Ljubljanske gradbene družbe utrpel milijonsko škodo zaradi protipogodbene in protizakonitega postopanja Ljudske posojilnice proti omenjeni gradbeni družbi. Če bi bila namreč gradbena družba imela na razpolago tista denarna sredstva, kakor jih je sicer posojilnica prvotno obljubila, bi bila družba z lahkoto zaslužila najmanj tiste obresti, katere ji je posojilnica od 1. januarja 1932 zaračunala in znašajo din 1.500.000. Gradbena družba bi bila mogla dobiti tudi okrog 2.000.000 din več iz konkuznega postopanja glede premoženja Proizvodjačke šečarane a. d. Poleg tega je Gradbena družba po krivdi posojilnice utrpela tudi še najmanj 300.000 din, ker je propadel njen inventar in ga je morala družba pod ceno prodati, a sam tožitelj je utrpel na odhodu zaslužka vsaj 500.000 din. Celotna škoda, ki jo je zaradi protipogodbene in protizakonitega postopanja posojilnice utrpela Gradbena družba, znaša 2.300.000 din. Od te vsote odpade na tožitelja Bričlja okrog 700.000 din. Gradbena družba je svoje odškodninske zahteve odstopila stavbeniku Bričlju kot družabniku družbe. Zato zahteva tožitelj, naj mu Ljudska posojilnica vrne od škode, ki jo je povzročila Gradbeni družbi, znesek din 700.000 kot del, ki odpade na njegov poslovni delež pri družbi, in še škodo, ki jo je posojilnica povzročila njemu neposredno v znesku 300.000 din z izgubo zaslužka.

V svojem odgovoru na tožbo je Ljudska posojilnica poudarila, da sama ni ničesar zakrivila, temveč da ji je nasprotno splošna gospodarska stiska onemogočila izpolnjevanje prevzetih zakonitih obveznosti. Temu nasproti je tožitelj Bričelj ponudil dokaze, da si je Ljudska posojilnica ustvarila ogromne rezerve, s katerimi bi mogla izpolniti z lahkoto vse obveznosti, ki jih je prevzela do svoje članice Ljubljanske gradbene družbe. Med drugim je tožba navedla, da si more le zavod, ki je na izredno trdnih nogah, privoščiti to, da likvidira nerednosti tako, kakor se je zgodilo v primeru, ko je neki uradnik Ljudske posojilnice neupravičeno dvignil iz blagajne 1.600.000 din. Po odkritju neupravičene manipulacije je načelstvo sicer uvedlo proti uradniku disciplinsko preiskavo, ki pa je bila zaključena tako, da se je moral prizadeti uradnik zavezati, da ne bo nič, kar se je v posojilnici zgodilo, iznašal, lahko pa je obdržal denar, ki ga je iz blagajne vzel.

Pri razpravi so bili zaslišani kanonik dr. Alojz Zupan, profesor cerkvene zgodovine na ljubljanski bogoslovni fakulteti dr. Josip Turk, in duh. svetnik dr. Levičnik ter dr. Alojz Snoj. Razprava se nadaljuje.

Dragiša Stojadinović

bivši narodni poslanec, ki je bil obsojen na štiri leta ječe od sodišča za zaščito države zaradi soudeležbe pri znanem streljanju Arnaute-

viča v narodni skupščini l. 1936., je bil pretekli teden pomiloščen in izpuščen na svobodo.

Na pogojni svobodi

Pretekli teden je bilo izpuščenih na pogojno svobodo 17 hrvatskih političnih kaznjencev, ki so prestali že nad polovico prisojene kazni v zaporih. Stojadinovičev režim jih ni hotel izpustiti na pogojno svobodo, čeprav so imeli za to zakonito pravico.

Ljubljanska sokolska župa

je imela preteklo nedeljo občni zbor. Za starostno župe je bil izvoljen Stane Vidmar, za načelnika pa Franjo Lubej. Nova uprava sokolske župe bo pristopila takoj k pripravam za sokolski zlet, ki se bo letos vršil v Ljubljani za 75-letni jubilej ob ustanovitvi ljubljanskega Sokola.

Kaj pravijo?

O narodni koncentraciji razpravlja zadnja »Nova pravda« in ugotavlja:

»Narodne koncentracije morajo biti izraz srčnih potreb, ne politične taktike ali osebnih stremeljenj. Narodno združenje se mora pričeti od spodaj navzgor, pri odnosu človeka do človeka, pri praznovanju vsega napredka; pri delu in ustvarjanju za socialne koristi posameznika in celote in ne pri besedah od zgoraj navzdol.«

V apelu na narodne poslance se zavzema zadnji »Učiteljski tovariš« za pravice učiteljstva in kliče:

»Dati učiteljstvu zavest stanišča, ustvariti mu zadovoljiv gnoten položaj in ukiniti vse dolečbe, ki povzročajo razliko med učiteljem in učiteljico in omejujejo osebno svobodo, bi pomenjalo ustvariti najplodnejši teren za konstruktivno, narodu nad vse koristno delo.«

O tem, kakšna bodi politika ljudstva, razpravlja v zadnji »Edinosti« B. Kreft in med drugim pravi:

»Vse javno delo se mora voditi v skladu z interesi ljudstva. Želi, da se preusmeri preteklostni način političnega dela, ki je v glavnem slonelo na osebnih vprašanjih poedincev in nudilo udobnost življenja manjšini, večino pa pustilo živeti v trpljenju in pomanjkanju. Zahteva oddaljevanje od zgolj strankarskega življenja in pripravlja prehod k načrtnemu delu za narod in državo.«

»Delavska politika« pravi v eni zadnjih številčk v nekem članku med drugim tudi tole:

»Prav ima dr. Maček, ko pravi, da Hrvati niso za nikogar objekt. Hrvati hočejo biti popolnoma enakopravni pri reševanju vseh vprašanj. To, kar velja za Hrvate, naj velja tudi za Slovence in Srbe.«

Ako bo vlada Dragiše Cvetkovića vodila tako politiko, bo gotovo imela podporo od vseh strani, ne izven delavskega razreda, ki si najbolj želi notranje ureditve države na podlagi popolne demokracije, svobode in enakopravnosti za vse.«

Zadnja celjska »Nova doba« prinaša o slovenski narodni manjšini v Nemčiji tole značilno podrobno:

»Dr. Josip Tischler, profesor na gimnaziji v Beljaku in predsednik osrednje kulturne organizacije Slovencev na Koroškem, je bil te dni odpuščen iz državne službe. Ko istočasno čitamo v naših listih o zahtevah nemških poslancev na šolskem in kulturnem področju Nemcev v Jugoslaviji, je ta odpust slovenskega kulturnega organizatorja na Koroškem prav značilen. Znano je, da naša narodna manjšina na Koroškem nima šol, v katerih bi se mladina vzgajala v maternem slovenskem jeziku. Bili pa so doslej na Koroškem slovenski gospodinjstvi tečajji za slovenska dekleta, ki so jih sedaj tudi prepovedali. Prepovedana je bila tudi pustna prireditel plesnega slovenskega prosvetnega

društva z utemeljitvijo, naj se kulturno udejstvovanje v slovenskem jeziku in slovenskem duhu v Veliki Nemčiji prepusti jugoslovanskim državljanom. Kako bi se kaj smatrala slična prepoved pri nas, ki bi zabranila našim državljanom prireditve v znamenju »Kraft durch Freude«, ki se lahko nemoteno vršijo celo v Celju, pa jih v znak »lojalnosti« poseti še kak mestni svetnik slovenske občinske uprave slovenskega Velikega Celja.«

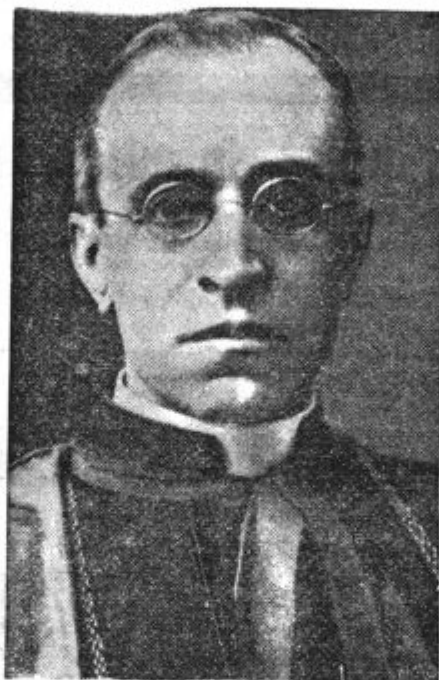
O sedanjih razmerah v Idriji nas pouči zanimiv članek v zadnji »Istri«. Iz temeljitih izvajanj navajamo samo skromen primer:

»Beda, ki je Idrija nekdanj skoraj ni poznala, občutno raste ob veliki nezaposlenosti, skrajno nizkih plačah in draginji vseh življenjskih potrebščin. Idrijski rudnik, ki je še pred dobrimi desetimi leti zaposljeval do 1500 ljudi z razmeroma dobrimi plačami, saj je rudar z akordnim delom lahko zaslužil do 500 lir mesečno, zaposluje danes komaj 500—600 oseb, všteto s priseljenci.«

Besede, ki ne potrebujejo nobenega komentarja, čitamo v 27. številki »Trgovskega lista«. Clankar izvaja:

»Položaj naših občin je izredno težaven. Na eni strani jim nalaga država vedno nova bremena, ne da bi poskrbela tudi za njih kritje, na drugi strani pa rastejo naloge občin tudi na kulturnem in socialnem polju, ker prihaja iz centrale za te namene premalo denarja. Tako mora n. pr. Ljubljana v prav znatni meri prispevati za državno gledališče, za državno Trg. akademijo, vzdržuje žensko gimnazijo in mora neprestano zviševati svoje izdatke za socialne institucije in bi morala sedaj postaviti še lastno bolnišnico. Na drugi strani pa dohodki mesta ne naraščajo v tej meri, ker se gospodarstvo na periferiji države ne podpira v tej meri kot v središču države. Koliko palač je n. pr. sezidala država v Beogradu, v Ljubljani pa še univerzitetna knjižnica ne more biti gotova! To pa je menda tudi edina državna stavba, ki smo jo dobili po vojni!«

Kaj se godi po svetu

Novi papež Pij XII.

V Španiji

smo doživeli dokončni preobrat v razvoju dogodkov. Anglija in Francija sta uradno priznali Francovo vlado in imenovali svoje poslanike. Francoski veleposlanik v Burgosu je maršal Pétain. Prav tako je Francoska Španija imenovala svoje veleposlanike v Parizu in Londonu.

Razen Francije in Anglije je Francovo vlado priznala tudi cela vrsta drugih evropskih držav, med njimi Jugoslavija.

Pričakovali so, da bodo po tem razpletu dogodkov republikanci odložili orožje, kar se pa po dosedanjih poročilih za zdaj še ne bo zgodilo. Republikanci so se sklenili braniti še nadalje, zato se je odločil Franco za končno ofenzivo na Madrid. Glavni napad pričakujejo v najkrajšem času.

Na Češkoslovaškem

konsolidacija po lanskim septembrskih dogodkih polagoma napreduje. Medtem ko se je Češka sama hitro znašla, preživljata obe novi zvezni republiki, Slovaška in Podkarpatska Ukrajina težke čase.

V Pištjanju je nedavno prišlo do nekkih incidentov, ki jih je inozemski tisk precej razpihnil, medtem ko uradna poročila zatrjujejo, da incidenti nimajo resnejšega značaja.

Škof je namreč odstavil nekega kaplana, ki se ni hotel ukloniti škofovi prepovedi o nošenju uniforme Hlinkovih gardistov. Zaradi te-

ga so Hlinkovi gardisti demonstrirali in razbili nekaj šip na čeških in židovskih lokalih. Demonstracije pa so se kmalu polegile in jim ne pripisujejo večjega pomena.

Velika Britanija — proti fašizmu

Vodja angleških fašistov sir Oswald Mosley je želel po radiu govoriti političen govor, češ da morajo imeti fašisti iste pravice, kakor jih imajo druge politične stranke v okviru političnih predavanj, ki se bodo te dni pričela.

Mosleyevo prošnjo so odločujoči krogi odklonili z utemeljitvijo, da se političnih predavanj po radiu lahko udeleže samo člani parlamenta, ki so pripadniki glavnih političnih strank.

S tem se je Anglija tudi v navidezno malo pomembnem vprašanju nedvoumno izrekla proti fašizmu.

Baltik — Črno morje

Za časa nedavnega obiska romunskega zunanjega ministra Gałenca v Varšavi je bilo v ospredju razgovorov o romunsko-poljskem sodelovanju, zlasti tudi vprašanje zveze med Baltiškimi in Črnim morjem. Zvezo bi vzpostavili s prekopom, ki bi čez poljsko in romunsko ozemlje vezal obe morji.

Po uradnih poročilih je med predstavniki obeh držav prišlo v tem važnem vprašanju že do popolnega načelnega sporazuma in celo tudi do podrobnih razgovorov.

V Rusiji je v 70. letu starosti umrla Leninova vdova ga. Krupskaja, ki je bila zadnji čas močno potisnjena v ozadje.

Kmetška mladina

Bizeljsko

Bližnja in daljna okolica lahko potrdi, da je naše Društvo kmetških fantov in deklet imelo zelo dobro obiskan tečaj za fante in dekleta, ki naj da novega poleta kmetško-mladinskemu pokretu. Tečaj je bil tridnevni; predavanja pa so se vršila iz raznih panog človeškega življenja, da so zaradi zanimivosti prišli tudi starejši ljudje poslušat vzgojne besede. Na tečaju so predavali: predsednik kmetško-mladinskega pokreta, tov. Ivan Kronovšek, tajnik Ivan Nemec, ki sta obdelala v glavnem idejno in zadržno plat predavanj. Razen tega so na tečaju predavali gg. dr. Cernelč, ekonom Malus, dr. Vilimek, stud. agr. Škof in st. jurist Škof.

Tečaja se je udeležilo čez 50 fantov in deklet, ki so s posebnim zanimanjem sledili predavateljem. Ob tej priliki je bil tudi ustanovljen ženski odsek, za načelnico je bila izvoljena tovarišica Balonova, za podnačelnico pa tovarišica Škofova.

Tečaj je bil zaključen v nedeljo 19. febr. po zaključnih vzpodbudnih besedah tov. Iljaža. Mi krepko gremo naprej.

Ptuj

Ptujsko okrožje kmetških fantov in deklet je imelo v nedeljo, dne 26. februarja krasno uspeli VIII. prosvetni organizatorični tečaj, na katerem so predavali: Zvezin predsednik tov. Kronovšek, urednik Gerželj, dr. Igor Rosina, tajnik zveze Ivan Nemec in tov. Vladimir Kreft. Okrožni predsednik tov. Tomažič pa je obrazložil tečajnikom o načinu in izvedbi javnih prireditvev.

Naši fantje in dekleta so bili zelo zadovoljni, saj se je zopet stopilo korak naprej. Kako veliko zanimanje vlada med mladino priča požrtvovalnost članov novosnujčega društva v Očeslavcih, ki so 35 km daleč prišli na tečaj.

Vkljub vsem težavam gremo po načrtani poti; niti stopinje nismo stopili vstran, ampak preko vseh žrtev stopamo k novemu življenju. Mnogi nas danes gledajo po strani, mnogi z nami ne računajo, toda kmalu bo prišel čas, ko se bo polagal obračun. Zmagati ali umreti!

Joško Tomažič

Očeslavci

V naši lepi Prlekiji se pripravljamo, da postavimo nove temelje kmetško-mladinskega pokreta. Nestrpno pričakujemo ustanovni občni

Šivalni stroji

s tovarniško garancijo na ugodne mesečne obroke — Rabljene stroje vzamemo v račun, isti tudi po zelo ugodnih cenah na prodaj!

Nova trgovina

Tyrševa cesta 36

(nasproti Gospodarske zveze)

**Vsak dinar, porabljen za pravilno
nego zob, Vam ustvarja kapital
za vse življenje: zdrave, trdne
in bele zobe!**

SARGOV KALODONT
PROTI ZOBNEMU KAMNU

zbor, da zamoremo pričeti z delom. Mnogi tovariši in tovarišice niso več strpeli, zato smo se pričeli pripravljati za dramatično predstavo na prostem. Kot ustanovni člani so pristopili k društvu stari veterani kmetškega pokreta tovariši: Glaser, Zinkovič, Fekonja, Mlinarič itd. — Vkljub vsemu bo pri nas kmalu močna mladinska postojanka — vse zaradi lepšega življenja kmetškega ljudstva. — Janko Močnik, Janko Mlinarič.

Šmartno ob Dreti

Javljamo vsem tovarišem in tovarišicam, da ima Društvo kmetških fantov in deklet svoj redni občni zbor dne 12. marca 1939. o poli 9. uri dopoldne v prostorih Ziderna Martina. Tovariši in tovarišice, držite se točnosti, občni zbor bo zanimiv! Na delo!

Češnjica

Društvo kmetških fantov in deklet v Bohinjski Češnjici ima svoj V. redni občni zbor v Gasilnem domu, in sicer dne 12. marca 1939. ob 13. uri popoldne. Pozivamo vse tovariše in tovarišice, da se polnoštevilno udeležijo občnega zbora, da podamo svoj letni obračun in napravimo novi načrt.

Stare

Murska Sobota

Naše okrožje kmetških fantov in deklet pripravlja trodnevni prosvetni organizatorični tečaj, ki se bo najbrže vršil dne 17., 18. in 19. marca 1939. Naša prekmurska kmetška mladina krepko stopa po novi poti k boljšemu življenju.

Mirna peč

Tukajšnje Društvo kmetških fantov in deklet je priredilo v nedeljo, dne 26. februarja proslavo našega kmetškega mučenika Matije Gubca. Ko je ob 3. uri predsednik tov. Lojze Povše otvoril proslavo, je bila soba tov. Rupe, kjer se je prireditev vršila, nabita do zadnjega kotička. Za uvod je deklamirala tov. Hanka Saje »Našo pesem«, tov. Jože Saje pa je deklamiral Aškerčevo »Kronanje v Zagrebu«. Tov. Josip Udovič je v svojem govoru objasnili lik Matije Gubca in njegov pomen za kmetško ljudstvo. Sledila je recitacija iz Kreftove »Velike puntarije«, ki je napravila na vse navzoče nepopisen vtis. Za zaključek je tov. Povše recitiral »Čakajoče puntarje«. — Tako se je društvo častno oddolžilo spominu in slavi našega nesmrtnega mučenika, ki je žrtvoval za kmetško svobodo in pravico svoje lastno življenje. Mi, ki smo prežeti z njegovo miselnostjo, bomo nadaljevali borbo za pravice vasi do končne zmage, ki mora biti naša!

Vino in sadjevec prvovrstno sortirano
od 60 litrov naorej
razpošilja: Posestvo „GRIC“ pri Mariboru

Mlatič

Vzgladna likvidacija

Dolgo časa sem se ukvarjal z vprašanjem agrarne reforme. Ta reč se kar ne premakne z mrtve točke in se ne more likvidirati kakor bi ljudje, to se pravi, če se smemo bajtarji še ljudi imenovati, želeli. Kajti po navadi človek trikrat na dan je in se tudi oblači. Nekaj zaradi tega, da ga ne zebe, nekaj pa tudi zato, da skriva sramoto. No, za to zadnjo stvar je potreba čim dalje manjša, ker je sramota čim dalje manj na svetu. Vsi bajtarji pa komaj enkrat na dan jemo. Po navadi otepamo krompir v komašnjah, glede obleke sm ose pa že močno približali našemu staremu očetu Adamu.

Torej z agrarno reformo sem se ukvarjal, kakor bi jo likvidiral. Preglavice mi je delala agrarna zemlja tamle gori v Medvodah. Razmišljal sem in razmišljal, pa ni šlo. Rečežev dosti, zemlje malo na razpolago. Ostalo jo je več pri veleposestniku. Kaj naj storim? No, na vse zadnje smo nekako uredili in rekli ljudem, da naj zemljo zasedejo, obdelajo in se preživljajo kakor vedo in znajo. Tako bi se likvidacija agrarne reforme lepo izvršila.

Agrarni interesi so šli. Iskali so in iskali dodeljene jim parcele, a jih niso našli, ker jim je Sava tako temeljito likvidirala, da jim je vso zemljo odnesla.

Jaz sem napravil likvidacijo agrarne reforme, Sava pa likvidacijo zemlje. S tem je bila likvidacija v celem obsegu izvršena. Veleposestnik je ohranil svoj maksimum nedotaknjen, agrarni interesent je vtaknil v žep odlok o likvidaciji agrarne reforme.

Veselo razpoloženje

Moj prijatelj se nahaja od časa do časa v Beogradu in dopisuje v Domoljuba. V vsaki številki kaj berem od njega. V zadnji številki tarna takole:

»Prav tako so pri ministrstvu za socialno politiko morali naši poslanci povedati, da se za naše bolnišnice premalo stori v primeri s tem, kar mi plačamo. Drugače pa vlada v vladnih krogih veselo razpoloženje, itd.«

Stopil sem potem v bolnišnico in vprašal, kako so kaj oni zadovoljni, ki spijo in leže po trije na eni postelji. Njihov odgovor bom povedal na uho mojemu beograjskemu prijatelju, kadar se bova srečala.

Oboroževanje Zedinjenih držav

Predsednik Roosevelt je poslal pismo finančnemu odboru ameriškega kongresa (parlamentu), v katerem zahteva kredit 110 milijonov dolarjev za nakup tankov in topov. Razen tega zahteva tudi 6.5 milijona dolarjev kredita za ojačenje obalnih utrdb na področju Panamskega kanala in končno še 7.5 milijona dolarjev kot dopolnilni kredit za letalstvo.

Iz naših krajev

× Cenjeni čitatelji(ce) naj nam oprostite, ker smo morali zaradi obilice neodložljivega gradiva izpustiti nadaljevanji obeh podlistkov in zavoljo raznih tehničnih in podobnih zaprek nekoliko spremeniti lice lista.

× V Mariboru se je v Hutterjevi tovarni odigrala pretresljiva žaloigra. Zakonca Cokanova se nista razumela. Mož Franc je bil precej vdan pijači in se seveda ni dosti brigal za družino. To je njegovo 9 let mlajšo ženo tako žalostilo, da se je z otrokoma odselila k staršem. Mož ni hotel za otroka plačevati nobene oskrbine. Prosil je ženo, naj se vrne. Ona je to odklonila, mož pa je segel po samokresu in v tovarni dvakrat ustrelil na ženo, nato pa sebe v sence. On je bil takoj mrtev, žena je umrla v bolnici. Dva otročiča sta ostala brez staršev.

× V Grosupljem se je pri premikanju lokomotive na postaji primerila težka nesreča. Pod kolesa stroja je padel sezonski delavec Mihael Knepe. Vsega razmesarjenega so reševalci prenesli v postajno čakalnico, kjer pa je kmalu izdihnil.

× V Veliki Kikindi je umrla mlada ruska lepota Tatjana Krilovljeva. Pokojna Tatjana je bila bližnja sorodnica vodje ruske revolucije Lenina. Njeno romantično življenje se je končalo v največjem siromaštvu, daleč od domovine in svojcev.

× V Ribnici se je končno sam javil orožnikom divji lovec, ki je ustrelil lovskega čuvaja Franca Škapina v sodražkih gozdech. Divji lovec Alojzij Kožar je sam smrtno nevarno ranjen in so ga prepeljali v bolnico v Kandijo. Zdravniku je priznal, da je on ustrelil lovskega čuvaja Šapina.

× V Zagorju je po kratki bolezni umrl upravitelj toplotne šole Matija Pelko. Pokojni je bil vzoren učitelj, iskren narodnjak, značilen in blag človek ter marljiv sokolski delavec. Zato žaluje za njim ves revir. Blag mu bodi spomin, užaloščenim svojcem pa veljaj naše iskreno sožalje!

× V Globokem je zgorela domačija posestnici Alojziji Vukovi. Ogenj je nastal zaradi slabega dimnika.

× »Toti list« je pravkar začel svoj drugi letnik in se je že s 1. številko, ki je izšla v dvojnem obsegu, tako priljubila, da so se ljudje marsikje prav dobesedno pulili zanj. »Toti list« je popolnoma nad strankami in hoče le v šaljivi obliki povedati resnico, ki jo danes vsak naš človek tako iskreno želi. Kdor torej želi imeti ves letnik lista, naj nemudoma naroči, ker mu pozneje uprava s 1. številko ne bi mogla več postreči. List velja za celo leto samo din 30. Za naročilo zadostuje dopisnica. Naročila naslavljaite na upravo »Totega lista«, Maribor, Cvetlična ulica 12.

× V Crngrobu je neznan tat vlomil v cerkev in odnesel ciborij ter ves denar, kolikor ga je bilo v pušicah. Koliko je odnesel, ni mogoče ugotoviti. Vlom je odkril šele cerkovnik France Logonder, ko je prišel zjutraj odklepat cerkev. O vlomilcu seveda zdavnaj ni bilo nobenega sledu več.

× V Kočevju je pred kratkim neznan požigalec zažgal skedenj in hlev posestniku Bachmajerju. Ogenj je obe poslopji do tal upepelil. Posestnik trpi občutno škodo. Požigalca, ki uganja svoje početje bržkone iz naslade, iščejo z vso vlogo orožniki in upajo, da ga prej ali slej izsledijo.

× Krški most je od zadnje sobote zaprt za ves tovarni promet, dokler se ne nadomestita nova nosilca. To naj prevozniki upoštevajo, da ne bo neljubih presenečenj in nepotrebnih poti. To je že drugič, da je most zaprt v teku treh mesecev. Most je v tako slabem stanju, da sta se v soboto pod tovarnim avtom, ki je peljal les v novo Bonačevo tovarno na Vidmu, zlomila dva nosilca in le po sreči ni bilo katastrofe.

× V nekem gozdu pri Tivtu se je ustrelil komaj 40letni zdravnik dr. Anton Stor, specialist za ušesne in nosne bolezni. Kaj je gnalo mladega moža, ki zapušča vdovo in 10letnega sina, v tako smrt, je ostalo skrivnost.

× V Zagorju se je v spanju zadušila s plinom, ki je uhajal iz pokvarjene peči, 28letna posestnikova hči Anica Bebar. Mati jo je drugi dan našla mrtvo.

Od semena

zavisi kakovost in višina pridelka. Po zmernih cenah smo priskrbeli od domače selekcijske postaje

oplemenjeno

seme starega ječmena in ovsa. Ravno tako smo nakupili našim prilikam prilagojeno seme domače

detelje in lucerne,

ga očistili od predenice, nakar je preizkušeno na čistočo in kaljivost po določenih norm o kontroli semena. Ravno tako zamoremo garantirati za prvovrstnost

travnih semen

in njihovih mešanic,

ker so ta semena pred uvozom bila analizirana. Na zalogi imamo stalno tudi razna druga semena.

Cene so razvidne v posebnem ceniku, ki se na zahtevo dopošlje.

Nabava semena je

zadeva zaupanja!

Obračajte se zaradi tega pri nabavi zanesljivo na

Kmetijsko družbo

I. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Novi trg 3

ali na njena skladišča v Celju, Konjicah, Mariboru, Novem mestu in Brežicah,

Kmetijski hranilni in posojilni dom

reg. zadr. z neomejeno zavezo **v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1**

Telefon št. 28-47

Rač. pošt. hran. št. 14.257

Brzoja /1: Kmetiskidom

Račun pri Narodni banki

Eskontuje menice

Da je kratko-
ročna posojila

Izvršuje
ostale denarne posle

Zaupajte denar domačemu zavodu!

Nove vloge
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%,
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune

T

ISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

**ISKARNA
MERKUR**

LJUBLJANA, Gregorčičeva ul. 23
TELEFON ŠTEV. 25-52

EKONOM

I. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7

(v lastni hiši)

Telefon interurban 25-06

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlarske izdelke: pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rud, superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žlindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čilkega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opekarne »Ilovac«, Karlovac, za vse vrste zidne in strešne opeke,

× V Sl. Brodu so v tovarni vagonov začeli stavkati delavci. Mezdno gibanje se je začelo zato, ker so prejeli delavci na mezdah manj kakor gre. Ukinili so jim tudi pavšal in 12% povšanje. Pogajanja za poravnavo spora so se že pričela.

× V Hetinu blizu romunske meje so bile nedavno umorjene 27letna Marija Bukora, njena svačinja 55letna Elizabeta Bukora in stara mati mlade žene Ana Požegi, stara 82 let. Zločin je bil storjen, ko gospodarja ni bilo doma. Ljudje pripovedujejo, da so videli tri moške, ki so se plazili okrog hiše. Razbojniki so pobili svoje žrtve s sekirami in starki je sekira še tičala v glavi. Ni še znano, ali gre za umor iz osvete ali za roparski umor.

× V okolici Novega Marofa si je mizar Tomo Horvatič z nožem razparal trebuh, ker se ga osumili, da je ponarejal 10- in 20dinarske kovance. Moža so sicer takoj prepeljali v bolnico, vendar ni upanja, da bi okrevail.

Napredne mlekarne potrebujejo:

kemikalije in aparate za raziskovanje mleka po vseh metodah, sirišča, kulture, barve, sredstva za konzerviranje in dozorevanje (Diacasol), razne laboratorijske potrebščine itd., ki jih dobe najugodnejše pri »Lykos« Mr. K. Vouk, Zagreb, Draškovičeva 26. Tel. 22-881.

× V Javorjah pri Škofji Loki je pri nekem fantovskem pretepu v gostilni nekdo z nožem tako silovito zabodel 17letnega hlapca Antona Kumarja, da je čez malo časa izkrvavel in umrl.

× V Stranju je pri montiranju radijske antene električni tok usmrtil 27letnega delavca Leopolda Zagarja.

× V Kamnici se je na materinem grobu ustrelil 32letni kovač Franc Stupan iz Bresternice, ki je bil poprej iz ljubosumja obstrelil svojo izvoljenko Angelo Dobnikarjevo v Mariboru. Njej se ni zgodilo nič hudega, fant pa je bil prepričan, da jo je usmrtil. Zato se je odločil za obupni korak. Nevarno ranjenega so prepeljali sicer takoj v mariborsko bolnico, kjer pa je kmalu izdihnil.

× Na Pobrežju se je ustrelil 23letni tovarniški delavec Martin Klinc. Kroglja mu je prebila srce. Bil je seveda takoj mrtev. V samomor je mladega človeka pognala neozdravljiva jetika.

Nasveti za hišo in dom

Migetajoča svetloba je močno škodljiva za oči. Zato ne puščaj, da bi otroci od preblizu gledali ogenj v štedilniku ali pri taki razsvetljavi celo čitali. Utegnili bi namreč deloma ali celo popolnoma izgubiti vid.

Čevljev, galoš in snežek ne devaj v omaro, ker morajo biti na zraku. Zanje je najprimernejša polica, ki jo lahko zakriva zastor. Posebno primerno je, ako so posamezne police za čevlje sestavljene iz lestev; med njimi naj bo vedno par centimetrov presledka, da more zrak tudi ob spodnji strani do obutve. Razume se, da treba čevlje imeti na kopitih, posebno če smo slekli vlažne. Le tako ohranijo dolgo lepo obliko.

Sejmi

12. marca: na Turjaku, v Dol. Logatcu, Drnovem, Radovljici, Št. Rupertu, Sv. Juriju pri Celju-trgu.

13. marca: v Motniku, Št. Vidu/Blokah, Semiču, Središču, Zidanem mostu.

14. marca: v Begunjah pri Logatcu, Kamniku, Ormožu, Mariboru, Muti, Sv. Vidu pri Grobelnem, Dol. Lendavi, Crenšovcih.

15. marca: v Zireh, Ljubljani, Ložu, Lembergu, Vitanju, Celju, Ptuj, Trbovljah, Pleterjih, Prosenjakovcih.

Ali more biti pravkar oprana brisača tako sivkasta? Seveda, če ni oprana tako, da je iz nje popolnoma odstranjena vsa nesnaga, se zdi poleg Radion belega perila zanemarjena. Pri kuhanju raztopine Radiona se tvori kisik, ki skupaj s peno mila struji skozi perilo in temeljito odpravi vso nesnago. Zunaj in znotraj bleščeče čisto perilo, brez primera belo - Radion belo.

SCHICHT^{OV} RADION

NI ČISTEJŠE BELINE OD RADION BELINE

16. marca: v Šmihelu-Stopičah, Dol. Lendavi, Turnišču.

17. marca: v Mengšu, Škofji Loki, Žužemberku, Mariboru, Frankolovem, Podčetrtku, Rečici ob Savinji, Trbovljah.

18. marca: v Krškem, Starem trgu pri Črnomlju, Sv. Vidu na Blokah, Celju, Brežicah, Trbovljah, Strigovi.

Živinski sejmi

Na zadnjem živinskem sejmu v Mariboru je bilo prodanih 91 glav po tehle cenah:

Pujski 5 do 6 tednov po 90 do 100 din; 7 do 9 tednov po 115 do 140 din; 3 do 4 mesece stari po 200 do 280 din; 5 do 7 mesecev stari po 470 do 510 din, 1 leto stari pa so šli v prodaj po 730 do 980 din.

„Kmeti list“ izhaja vsako sredo. Naročnina znaša letno 30 din, polletno 15 din, za inozemstvo letno 50 din. Inzerati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisov ne vračamo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter, št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Iz tujine

■ Volitve novega predsednika republike v Franciji bodo po sklepu predsedstva francoskega parlamenta in senata letos dne 6. aprila. Letos namreč sedanjí predsednik Lebrun dosluži svojo dobo. Po nekaterih vesteh ima največ izgledov za izvolitev predsednik zbornice Edvard Herriot, ki je po politični opredelitvi radikalni socialist.

■ Nad 15.000 uradnikov je v Kataleniji odpustil novi civilni guverner Barcelone grof Montseni. To so uradniki bivše katalonske vlade. Kako so ti ljudje veselí tega daru Francove svobode, si vsakdo lahko misli.

■ Angleški radio oddaja zadnje dni tudi v nemškem jeziku, na kar so Nemci močno hudi, češ da služi to oddajanje samo protinemški propagandi.

■ Indija izstopi iz Zveze narodov. Tako je namreč s 55 proti 54 glasovom sklenil indijski kongres.

■ Inozemskih Židov živi v Bolgariji po uradnih poročilih 2300, a ne 6000, kakor so vedela povedati neka tuja poročila.

■ Nedobrodošli Židje. Mussolini je odklonil željo predsednika Združenih ameriških držav Roosevelta, da bi se nemški Židje smeli naseliti v Abesiniji.

■ Velikansko notranje vojno posojilo je pravkar razpisala Japonska. Posojilo znaša, preračunano v našo valuto, 75 milijard dinarjev. Hkratu z razpisom opozarja japonski finančni minister državljane, da se bodo za amortizacijo posojila povečali razni davki.

■ Izseljevanje Judov iz Nemčije. Nemške oblasti so objavile, da je zapustilo Nemčijo, odkar so prišli na oblast nacionalsocialisti 240 tisoč Judov. Samo od novembrskih pogramov lanskega leta se je izselilo okrog 100.000 Judov.

Spomlad je tu - kupite nove čevlje!

15 Čevlji iz pološčene gume na trake, s čvrstim podplatom in toplo flanelasto podlogo. Ne propuščajo vode in stanejo le din 15,-, 19,- in 25,-

35 6222-48802 Otroški polčevlji iz močnega boksa s nerastrgljivim gumastim podplatom. Za živahne otroke ni boljše in trajnejše obutve

49 6675-46107 Ženski čevlji s široko zapenčko čez rist, usnjenimi podplat in nizko peto. Udobna oblika varuje noge

49 6022-44009 Okusni in močni otroški čevlji, izdelani iz močnega boksa s usnjenim podplatom in peto. Stevilke 35-38 din 79,-

59 4644-44664 Dekliški čevlji iz močne kože s zapenčko in usnjenim podplatom. Najbolj prikladni za štrpaco

29 58325-611 Ženski polčevlji iz pološčene gume z gumastim podplatom in nizko peto. Nepremočljivi in vzdržljivi. Lahko zamenjajo usnjeno obutev, a stanejo le din 29,-

69 2425-6636 V teh čevljih udobnega kroja se bo počutila vaša noga prosta. Izdelani so iz črnega dišina s apartnim lakastim okrasjem

49 2925-64648 Praktični ženski čevlji na trake, izdelani iz finega črnega ali rjavega boksa, s usnjenim podplatom in usnjeno peto

29 1937-68822 Tole so elegantni čevlji, ki so dosegljivi vsakemu uradniku, trgovcu in obrtniku. Zelo trpežni. Izdelani so iz boksa s popolnoma usnjenimi in nepremočljivimi podplati. Prodajamo jih črne in rumene, po isti znižani ceni din 79,-

29 58677-607 Udobne gumaste lakirane opanke, s posebno močnim podplatom in okrasnim licem. Trpežne in nepremočljive. Moške veljajo samo din 29,-, ženske din 25,-, otroške din 19,-

49 4767-68802 Udobni delavski čevlji za vsak štrpaco, široke oblike, izdelani iz masivne kravine, s usnjeno opetnico in usnjenim, nepremočljivim in zelo trpežnim podplatom. Po znižani ceni stanejo samo din 79,-

Prej 49, sedaj 39 tanka kot pajčevina

Atata

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

reg. zadr. z neom. zavezo v Ljubljani, Tyrševa cesta 18

Nove vloge

vsak čas razpoložljive obrestuje po 4%

Za vse vloge nudi popolno varnost. — Otvarja tekoče račune in izvršuje vse denarne posle. — Vlagajte svoje prihranke v najstarejši slovenski denarni zavod!

vloge proti odpovedi po 5%